

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fl.

□ □ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

□ □ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Sic transit...

Evenimentele, ce s'au succedat în Balcani în câteva luni de zile, cu o repeziciune uimitoare, sunt un prilej de meditație adâncă. Înainte cu un an de zile, cine ar fi crezut, că Turcia, imperiul puternic și temut până atunci, să se prăbușască deodată, cu toate asigurările marilor puteri, relativ la *status quo*?

Războiul confederației balcanice, pornit în numele marelui principiu al creștinismului și al naționalismului, era întovărășit cu simpatie și teamă de către Europa creștină, care nu îndrășnea se viseze pe atunci de cataclismul Semilunei. Aliații balcanici, au dat dovezi de un eroism rar, — mai ales Bulgaria — lumea răsufla mai liniștită în așteptarea triumfului, ce se apropia acum cu pași din ce în ce mai repezi.

Păcat, că chiotul de biruințe al aliaților n'a aflat răsunetul cuvenit în Europa creștină, căci lumea privia tot cu mai multă îndoială la actele de barbarie, la cari s'au dedat biruitoarii, chiar și față de creștinii și chiar față de popoare, cari n'au avut altă greșală, decât aceea, de de a ținea și ele la naționalitatea lor.

Se prevedea de pe atunci, că temelia morală a acestei confederații nu e așa de imaculată cum se credea la început, și că înșiși aliații, lacomi, se vor încăiera asupra prăzii, ca să se adeverească încăodată principiul: *Male parta, male dilabuntur*.

Evenimentele, ce au urmat, au dovedit pe deplin, că principiile mari și sfinte, erau numai masca, sub care beligeranții își ascundeau lăcomia și sălbătăcia cu adevărat balcanică.

Tovarășii de arme, văzându-se stăpâni pe situație, și-au pierdut judecata dreaptă, și oameni, cari lup-

taseră până în clipa din urmă, îmbrățișându-se în beția triumfului, — și-au întors armele reciproc împotriva, provocând un măcel *fratricid*, fără păreche în anele istoriei nouă.

Triumful, are în totdeauna putere amețitoare, și vai de acela ce nu-și știe păstra cumpătul și se lasă cu totul răpit de vârtejul lui! Bulgaria, după ce a urcat cu atâta repeziciune spre culmea gloriei, după ce a dat dovezi de un adevărat eroism, și-a pierdut sărită și cu un salto mortale, a pierdut în câteva zile aproape tot ce câștigase cu enorme sacrificii de sânge, ajungând la marginea prăpastiei. În beția ei, n'a mai vrut să țină seamă dejustele pretenții ale Românilor, care ia dat independența de azi și care ia asigurat, prin neutralitatea ei izbânda războiului; n'a mai vrut să știe de frații ei de arme; n'a mai vrut să știe *de nimeni și de nimic* — și s'a prăbușit orbește în prapastia, pe care și-a săpat-o singură, în nesocotita ei grandomanie.

Dar este o Nemeză în istorie; este o lege de fier *a moralei*, ce se războiește foarte aspru de câteori popoarele nu-și dau seamă de valoarea eternă a acestei legi. Și atunci urmează declinul, ce se desfășoară cu atât mai tragic, cu cât poporul respectiv a nesocotit-o mai mult.

Visurile de grandomanie ale Danevilor nesocotiți s'au spulberat, îngropând sub ruinele lor un ne-am, vrednic, de altcum, de o soartă mai bună:

Sic transit gloria mundi!

Intemnițații sătmăreni eliberați. Tribunalul din Sătmar a eliberat în 10 a l. c. pe părintele Mureșianu și tovarășii lui de robie, în urma petiției dată de avocatul Dr. Dobosi. Acestea precum și deputaților nostri dd. Dr. Mihăli și Dr. St. C. Pop este a li se atribui meritul acestei izbăni.

Regina Elisabeta a adresat familiei poetului Iosif următoarea depeșă de condoleanță:

„Din adâncul inimii plâng pe marele nostru poet, care de atâtea-ori a înțeles să stabilească legătura între gândul meu și iubita-mi limbă adoptivă.

Să vă dea Dumnezeu răbdare și încredere în voința sa nepătrunsă.”

Elisabeta.

Din dieceza Gherlei.

Ilustritatea Sa episcopul diecezan Vasile în ședința consistorială ținută la 21 și 24 Iunie a. c. a binevoit a face mai multe schimbări personale în sinul clerului și denumiri, cari de mai mulți ani erau foarte de dorit. Și anume:

Examinatori prosinodali au fost constituiți: Rsm. I. Georgiu prepozit, vicar gen. epp. Rsmii Domni: I. Ivasco, Dr. Oct. Domide, Dr. Petru Fabian, I. Welle, Gr. Pop canonici, Mon. V. Pordea secretar epp. și profesor de s. teol., Dr. Alex. Gheție, Dr. V. Bojor, Dr. V. Moldovan profesori de s. teologie.

Asesori consistoriali: Mon. Dionisiu Vajda-protopopul Gherlei, Mon. Il. Boroș protop. Cățicăului. Mon. Alex. Pop protop. Olpretului. Mon. Aug. Vlcaș protop. Ipului. Mon. Mihai Pop protop. Bredului. Mon. Iuliu Dărăbant protop. Țării Oașului. Mon. I. Nistor protop. Băiisprie. Mon. Anton Kováts protop. Turțului.

Protopopi actuali au fost denumiți următorii viceprotopopi onorari și administratori protopopești: Il. Boroș în tractul Cățicăului. Mihail Pop în tractul Bredului. Simeon Anderco în tractul Seinilor. Mihail Cherebeș în tractul Noțigului.

Protopopi actuali (cu brâu roșu): Vas. Neamț adm. prot. tr. Sânmarghitei. Simeon Petricea adm. prot. tr. Vadului. I. Moldovan adm. prot. tr. Giulei. Gavril Vajda adm. prot. tr. Șamșodului. Auxențiu Mureșan adm. prot. tr. Secului. Petru Birlea adm. prot. tr. Marei. I. Komán adm. prot. tr. Vișeuului. I. Bulbuc adm. prot. tr. Becleanului. Nic. Avram adm. protop. tr. Căpâlnic-Mănășturului.

Administratori protopopești: Ioan Ilieș în tractul Șomeței. I. Coza în tractul Mireșului. I. Mureșan în tractul Lojardului.

Referenții Exacteratului diecezan: Dr. Victor Bojor prof. de s. teol. Dr. Vas. Moldovan prof. de s. teol. I. Șanta prof.

prep. Teodor Morariu directorul „Concordiei”. Mon. Dionisiu Vajda protopopul Gherlei.

Parohi au fost denumiți: In tractul Gherlei: G. Manu adm. paroh. Nima. Paul Boca adm. par. in Săplac. I. Tătar adm. par. in Șintereguț. Ambrosiu Plăian adm. par. Vizsilvás. Alimpiu Pop adm. par. Dindeleag. Teodor Bocoș adm. par. Pintic. I. Vereș adm. par. in Orman.

Tractul Sănmărgheii. Gheorghe Mureșan adm. par. in Batin, Paul Sălvan adm. par. in Ciaba, Vas. Neamțiu adm. par. in Mica, Teofil Vlăduțiu adm. par. in Fizeșul Gherlei, I. Banciu adm. par. in Szásznyires, Gregoriu Dragoș adm. par. in Sănmărgheita, Procopiu Motentan adm. par. in Arpașteu, I. Pop adm. par. in Măluț.

Tractul Cățcăului. Iariu Boroș adm. par. in Dés, Mateiu Pop adm. par. in Ocna Dejului, I. Pașca adm. par. in Cățcău, Elia Centea adm. par. in Căpălnea, Nicolae Cosma adm. par. in Ileanda mare, Valeriu Filipan adm. par. in Glod.

Tractul Reteagului: I. Sonea adm. par. in Reteag, Aug. Bud adm. par. in Strâmbul, Ștef. Bușiția adm. par. in Mihăiești. Gavrilă Mărtian adm. par. in Cășeu, Grigore Ciuntereiu adm. par. in Ambriciu, Aurel Papiu adm. par. in Cusdrioara, Constantin Iuga adm. par. in Negrilești.

Tractul Ciceu-Cristurului: Emil Meruțiu adm. par. in Ciceu-Cristur, Iosif Mureșan adm. par. in Piatra, Ștefan Rebrean adm. par. in Chiuza, Val. Deac adm. par. in Ilișuia, Emil Sigartău adm. par. in Agrieș, I. Băieș adm. par. in Tirlișuia, Gheorghe Moldovan adm. par. in Căianul mic, Ioan Rebreanu adm. par. in Sesarm.

Tractul Becleanului: I. Botean adm. par. in Apanagyfalu, Simeon Popan adm. par. in Figa, I. Mititean adm. par. in Cociu, Nic. Pop adm. par. in Nimigea ungurească,

Samson Onighi adm. par. in Malin, I. Bulbuc adm. par. in Mintiul român, Grigore Rus adm. par. in Șieu-Odorheiu, Gheorghe Manciu adm. par. in Teure, I. Nagy adm. par. in Rusul de săs, I. Belciug adm. par. in Prislop, Grigore Mureșan adm. par. in Vireag.

Tractul Lăpușului: I. Oltean adm. par. in Suciul de sus, Vas. Muste adm. par. in Lăpușul unguresc, Ioan Șimon adm. par. in Băiuț, Nic. Pop adm. par. in Groși, Grigore Popescu adm. par. in Suciul de jos, Ioan Nodiș adm. par. in Costeni, Iosif Nemeș adm. par. in Lăpușul românesc, Alexandru Bodea adm. par. in Rogoz, Iustinian Marton adm. par. in Rohia.

(Va urma).

Congresul național al bisericii ortodoxe.

In zilele aceste am primit la redacție: Protocolul congresului național bisericesc al mitropoliei românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania, privitor la situația generală a bisericii ortodoxe pe restimpul din 1909—1912. Extragem din protocol următoarele:

Din rapoartele consistoriului metropolitan, ca senat bisericesc și școlastic, comparate cu datele de pe trierul trecut apare că provincia gr. orientală ortodoxă română, constătătoare din 3 eparhii, 4 conzistoare are la finea trierului din urmă 55 protopopiate, 1862 comune bisericești (mai multe cu 12 ca in trecut) matre, 894 filii 2007 parohii sistemizate (mai puține cu 40 ca in trecut), 3 seminarii teologice, 3 pedagogii, 1 școală civilă de fete, 1 gimnaziu superior și unul inferior, 1 școală reală, 1 școală comercială cu 78 profesori; are 2175 biserici,

3 episcopi, 56 protopresbiteri, 7 administratori protopresbiteriali 1559 parohi, 108 capelani, 4 arhimandriți, 4 protosinceli, 5 ieromonahi; 1552 școli populare confesionale (mai puține cu 145 ca in trecut); 1475 de învățatori, 112 învățătoare; 400504 familii (mai multe cu 14159); 1851516 suflete (mai multe cu 46641). Nrul născuților in trierul 1909/11 este 184011 (mai puțin cu 1136). Născuți nelegiuți 32180 (mai puțini cu 834). Părechi cununate bisericește 43678 (au crescut cu 3406), căsătorii numai civile 5472 (mai multe cu 1141); convețuri nelegiuite 30978 (au crescut cu 2860) Prunci obligați a cerceta școala in anul 1910/11 260138 (mai mulți ca la finea anului 1908 cu 1380. Au frecventat de fapt școala confesională 130350 (cu 12293 mai puțini ca in anul școl. 1907/08 Școli străine au frecventat 45556 (mai mulți cu 13326). Școli susținute cu mijloace proprii și cu ajutor din centru 684, cu ajutor dela stat 447, școli periclitare la cari învățatorii nu au dotația pretinsă de lege 336. Suma salariilor învățătoarești 1.814.448.29 cor., dela stat 300.000 cor. din fondul cultural se dau anual 80.000 cor. Suma salariilor învățătoarești a crescut față de anul 1907/8 cu 460.582.52 cor. 104 comune bisericești se susțin fără ajutor dela stat 1516 comune bisericești pentru întregirea salarelor preoțești au ajutor dela stat și nu se pot susține fără ajutor dela stat. Suma întregirilor dela stat pentru parohi este 1096074.94 cor. In congres sau luat măsuri, pentru promovarea instrucției decretându-se înființarea revizoratelor școlare, îndreptându-se planul de învățământ, înființarea și înmulțirea bibliotecilor școlare, a unui organ pedagogic pentru întreaga metropolia și a sărbătorilor școlare. Pentru a preveni lipsa de învățatori obvenită până aici, au luat

FOIȚA.

In excursie prin Bănat.

IV.

Spre Anina.

Intr'o vale strîmtă, închisă la două părți de munți cu mândre păduri, e Oravița. Suntem in munții metalurgici ai Bănatului. Pe teritoriul acesta s'au ridicat, in scurt timp, orașe însemnate, ca Oravița, Ciclova, Anina, iar spre sud pe rîul Berzava este Reșița, Bogșa, Dognecea. Mai demult băieșugul de aici se practica pentru metale nobile și ferul, cari s'au dovedit mai rentabile, decât aurul. Cantitățile uriașe de cărbuni și fer, au avut o binefăcătoare influință asupra dezvoltării orașelor. S'au ridicat o mulțime de fabrici pentru prelucrarea ferului, a cărbunelui și altele, iar trenurile merg încărcate de marfă in toate direcțiile. In schimb însă, populația e cât se poate de amestecată, parte colonizată in veacul trecut, parte venită ca muncitorii, ca băieși sau funcționari. In majoritate sunt românii și nemții. Orașele au înfățișare nemțească și vorba pe stradă încă e in mare parte nemțască.

Intr'o admirabilă dimineață am sosit

pe îngustul peron al gării Oravița. Eram aci ca acasă la noi, când zărisem in jur uriașii munții, cu coastele lor crețe de păduri, de pe malurile unui rîu cu apă cristalină. S'apoi încă o surprindere! Ce ospitalitate, ce voie bună românească in gară, pe peron! Venit-a intru întîmpinarea noastră elita societății Oravițene, și primitu-ne-au cu așa dragă inimă, cum nu se poate descrie! Vorba cu accentul acela deosebit bănățnesc, glasul ce se înduioșază, privirile strălucitoare, gesturile hotărîte și graiul pasionat, ne-au electrizat deodată, căci eram in altă lume, ca cea de până aci. E iarăși omul întreg, care se agită, se pasionează — suntem la munte. Raza de soare e mai puțin dogoritoare, aerul mai aspru, iar podoaba firei de jur împrejur înălțătoare. Omul e mai rob firei ce-l încunjură, decât bogăției pământului care lipsește.

Și apoi făptura încă e mai potrivită pentru aceste plaiuri. Inalt, ușor, vioiu, cu ochii negri și privirea cruntă e omul după cum e altfel și firea acestui ținut întunecat și aspru.

Din mulțimea mare de domni și dame zăresc pe amicul meu Emil Persecă, care din momentul acesta ne-a fost soț nedespărțit și ne petrece la calea aceasta minunată până la Anina și de acolo peste Marila pe jos, îndărăpt până la Oravița. In primul rând lui și câtor-va tineri universitari avem să le mulțumim, că aceasta parte a succes și am

văzut locuri, cari in frumseță și grandiozitate nu pot să aibă păreche.

Câte-va momente am stat numai pe peron, căci signalul de plecare se dase deja și ținta noastră era Anina. La întoarcere aveam in program — Oravița. Drumul ferat de aci și până la Anina este fără păreche. Pe o distanță de peste treizeci de kilometri sunt 13 tunele, iar serpentinele fac așa curbe îndrăznețe, încât par'că ajungi cu mîna linia încovoiată de vis-à-vis.

Câte-va clipe încă și Oravița rămase de noi cufundată in valea admirabilă de dedesupt. Mergem pe cursul unui rîuleț, a cărui apa de abia la câte o rariște scurtă mai strălucește până la noi, apoi o luăm pe o serpentină îndrăzneță de-a coaste, peste prăpăstii și poduri, atârinate in câte un picior subțirel la înălțimi uriașe. Pe alocurea e drumul ferat tăiat in coastă și zidit cu piatră cioplită, in care par'că se razimă, de teamă să nu se prăbușască.

Și când de pe dunga dealurilor privim peste aceste sălbatice locuri, cari încă dorm intr'o adâncă liniște, ne cuprinde o așa deosebită duioșie. E creț tot cât se vede, iar in atmosferă planează o semiîmbră, pe care o mai mărește culoarea neagră a pădurilor fără sfârșit.

De abia intr'un târziu se mai luminează perspectiva, căci ici-colo apar mărunte poeni, împodobite, ca de sărbătoare. De lungul trenului fășii subțiri de iarbă fragedă

măsuri ca prin circulare să se îndemne părinții la îmbrătoșarea carierei de învățător, crearea de stipendii pentru tineri, cari vreau să se dedice acestei cariere, să fie îndemnați clericii, cari an de an absoalvă, să se pregătească și pentru examenul de calificare învățătorescă. Pentru regularea examenelor de calificare și de curs este adaus un regulament la acluzele protocolului. Avera metropoliei s'a înmulțit prin deciziunea favorabilă a curiei regeste, în procesul intentat în contra metropoliei sârbești pentru dreptul de jumătate asupra fundațiunii fericiților Ioan și Maria Trandafil. Curia a decretat că metropolia sârbească și românească sunt composesori nelmpărțiți pe averea fondatorilor de 726 jugăre din hotarul comunei Neoplanta. Tot asemenea s'a câștigat și pentru trecent 160.895 cor. în titlul stipendiilor cari după intențiunea fondatorilor ar fi trebuit să se împartă din venitele fundațiunii fără conziderare la naționalitate tinerilor de credință ortodoxă dintre cari 1/3 parte să fie Ardeleni. S'a sulevat înființarea școlilor cantonale pentru pregătirea cantorilor dela sate, în locul învățătorilor, pe cari în multe părți ia răpit legea lui Apponyi. În contra curentelor pocăite primejdioase vieții bisericești și naționale s'a propus introducerea misionarilor conferențieri, cari să fie instruați la metropolie asupra mijloacelor de luptă, și trimiși în fiecare protopopiat câte 2—3 să țină conferință, și s'a lăsat chestiunea conzistorului pentru studiere. Pentru regularea funcției organelor protopresbiteriale este adaus un normativ între acluzele protocolului, totasemenea și pentru procedura judecătorească în cauzele matrimoniale.

Corespondențe.

De pe câmpie.

Cum stăm? — Ce să facem? —

Așa de rar să aude vorbind despre Câmpie. Iar când să vorbește câte ceva, încă așa de rar să spună ceva bine. Mai mult auzim acuze și învinuiri, cari poate ne supără, dar pe cari, numai ceva simț dacă avem, trebuie să le recunoaștem de îndreptățite. Oare nu este adevărat, că pe Câmpie nu putem să auzim despre o mișcare românească mai însămnată care să atragă atențiunea lumii mari românești? Oare nu este adevărat, că Despărțămintele Asociațiunii, sunt așa de puțin sprijinite și deși se estind pe un teritoriu cu patru zeci—cinci zeci comune, totuși abia numără patru zeci — cinci zeci membrii. Și dintre aceștia încă abia câți-va, oameni mai de inimă lucrează, iar ceilalți se interesează mai mult de afacerile lor. Sunt mii cari nici chiar membrii pasivi ai Asociațiunii nu voiesc să fie. Și dacă cineva, poate numai călător pe Câmpie, vine și ni-l spune, ne atrage atențiunea asupra lucrurilor, cari pe toți, dar în special pe preoți, trebuie să-i intereseze, să ne cadă rău și să ne supărăm? Ei, să ne cugetăm numai bine, și dacă auzim ce este drept, să nu umblăm, să spargem capul respectivului îndrășnet, căci cât de târziu, precum untul de lemn de-așupra apei, așa și dreptatea, trebuie să iasă la iveală, iar scăderile ce avem, cât de mici să fie, nu pot să rămână ascunse.

E drept, că pe Câmpie suntem mai ascunși, drumurile sunt mai rele, chiar proverbiale, „câci pe Câmpie-i mare tină.“ De orașe mari încă suntem feriți. Momente istorice și localități mai însămnate, cari să

facă ținutul nostru mai atrăgător, nu avem. Dar pentru aceea totuși, am putea prin activitatea noastră, să atragem, cât de puțin atențiunea lumii mari. Am putea să ne înșghebăm un mic centru mai acomodată, pentru mici conveniri sociale — când timpul și împrejurările ne favorizează — și aici pe lângă multe chestii mari bisericești și românești, pe cari le-am putea tracta, și în păcăzurile și suferințele, cari mai ales acum, cearcă să ne apese numerii, încă am putea să ne întărim. Ce greutate ar fi, mai departe, dacă sinoadele preoțești, s'ar ținea așa cum trebuie, la înălțimea unor adevărate conveniri preoțești, în cari discuțiile să se urmeze cu mai mult parlamentarism și chiar cu mai multă seriozitate, iar fumatul așa de vătămător pentru unii, precum și alte chestii de disciplină și disordine internă, s'ar lăsa pe mai târziu cu câte-va momente. Ce ar putea să costeze, dacă din adunările despărțemintelor Asociațiunii, s'ar face mici serbări naționale, la cari pe lângă poporul din comuna respectiva, să iee parte și satele din jur, în frunte cu conducătorii lor? Expozițiile de lucruri de mână, căci și femeile noastre știu foarte frumos să lucreze; expozițiile de animale, de bucate și chiar și expozițiile de copii, pe cari încă trebuie să-i îngrijim, n'ar putea oare să ne desfăteze, și în monotonia Câmpiei să ne facă vieța mai variată?

Reuniuni mariane peste tot locul, după feliul celor ce s'au înființat până acum și pe aici prin câte-va comune, nu s'ar putea să se înființeze peste tot locul? La Fildul de mijloc, în sinodul protopopesc s'a hotărât să se înființeze astfel de reuniuni în toate comunele din tractul Morlăcii. Pe Câmpie, în sinoadele protopopești ce se vor ținea la primăvară — toamna nu se cam țin — încă s'ar putea lua această hotărâre, iar o

cu mândre flori șerpuesc alătura de noi. Roaua clipește încă pe crudele colori, iar peste vârful arborilor alunecă raza albă a unui soare demol.

Și pe când privim fermecați la aceasta risipă de splendoare, ce se așterne în jur de noi, o șoaptă ne spune mereu, că am mai văzut unde-va toate aceste motive și colori, cari ne țin privirile și sufletul pironit.

— Ce ziceți, ne întrebă, unul care ne însoțește, așa-i că e frumos? Și apoi să se mai mire străinii, că de ce ne e atât de pitoresc portul? Uitați-vă numai la petecul acesta!

La distanța pe coasta de vis-a vis câte-va poeni ascunse de tufe dese, negre, încadrate de arbori bătrâni, clipește într-o penumbră moale, din care răsar fire sulegete cu fine capete de flori în toate colorile.

— Uitați-vă numai bine, că aici puteți învăța multe. În definiție portul românesc este unitar. Aceiași armonie în colori și aceiași fină estetică în execuție. Ce se pare a fi deosebit, este gustul particular influențat de estetica locală.

— Cele mai frumoase regiuni sunt locuite de români. Și dacă la desimea codrușii, ne-a născut cântecul nost, florile câmpului și strălucirea naturii ne-a plămădit portul.

Trenul mergea anevos pe aci. Perspectiva e tot mai întunecată de munți, iar la coșturi apar cele dintâi tunele. Sub noi prăpăștiile sunt sălbatic și podurile tre-

nului stau acățate peste riuri adânci șerpuitoare. Dungă fragedă de iarbă și flori de alătura, se pare un brânel fin, subțire, mândru pe umăr fraged, rotund de față mare. După două ciasuri, când am rășbit prin acest loc deasupra pe o pajște mândră și verde, aveam dedesupt tabloul superb a unei bogății a naturii, cum păreche nu poate avea. Niște hodăi singuratică cu jirezi de fân și adăposturi de iarnă, clădite și așezate toate cu aceiași pricepere, în același chip, cum sunt nemestiile răslețe din munții Ardealului, vestesc și aci același suflet românesc, care unul este pretotindenea.

La câțiva pași din vârful acestei coaste se așterne sub noi într-o vale, închisă la toate marginile de dealuri puternice și revărsate, — Anina. Atmosfera e încărcată, surie de fumul gros, ce isvorește din hoarele uriașe, ridicată din vale la ceriu, iar jos pe pajstea neagră, fire de păraie subțiri topeșc prăvul de cărbuni și funinginea spălată de ploii. Pe sub trenul plătitor, printre vagoanele lăstate pe șini, alătura caselor uniforme de lucrător, trecem de-a-coasta înainte spre stația din mijlocul orașului. Un dialect deosebit de limbă nemțească.

La fabrica de fier, ne-a părut curios, că puternica clădire nu cuprinde munca grandioasă, pe care ne-o închipuiam înainte. Săli uriașe, cari pe vremuri trebuie că erau sguđuite de loviturile ciocanului și sbărnații mașinilor, servesc azi de magazie, ori sunt

pustii. De abia în câteva mai clocote munca cu îndârjirea aceea modernă, care exploatează și storce și cea din urmă energie din brațele slabe, galbene și sleite ale celor câțiva muncitori. Într'un năduf îngrozitor, la gurile cuptoarelor uriașe, năvălește bobotaia și lovește figurile prăjite, cari se mișca nervos, repede și neastâmpărat griind, ca colosul ce clocotește și vărsa fierul să aibă în toată clipa lucrul, ce îl cere.

Imposantă e fabrica de cocs și prelucrarea cărbunelui de piatră. Clădirea modernă uriașă, care taie dealatul îngustul șes cu colosul ei de zidiri, e ca un vulcan clocotitor, în jurul căreia se cutremură văzduhul. De deasupra de pe muchea dealului din răsărit, pe funii întinse de drot, se coboară cu o regularitate enervantă covatele de fier încărcate cu cărbuni, și se varsă pe deasupra în acest uriaș cazan, sub care bubue focul și țistuie vaporul atot mistuitor.

La băile de cărbuni aceeași muncă încordată. Oameni cu mintea și brațul întocmit după o regularitate matematică, cârmuiesc elementele oarbe, cari ascultă blând și se supun stăpânirii omenești. Din sinul pământului se ridică și coboară vagoane de cărbuni — tot lucruri mari, grandioase, cari vorbeșc așa de puternic — viitorului.

Când în după amiaza aceea, am plecat cu toți peste valea Măriei spre Oravița, ni-se părea omul aci așa de mic, așa de stors, așa de mut și atât de — uriaș. A stăpâni

mare reuniune a femeilor române de pe Câmpie, nici nu mai poate să întârzie. Doamnele de pe Câmpie cari au inimă adevărat românească, să iee inițiativa și de bună seamă vor fi ascultate. Mi-ar plăcea să aud câte-va glasuri de aderență, cari după aceea într'adevăr să fie urmate și de o activitate rodnică, și atunci putem să fim siguri, că nu vom mai auzi vorbe de acuze, cari să ne cadă greu, și asupra celui ce va cuteza să spună adevărul, de bun seamă nime nu va mai sări să-i spargă capul.

Corresp.

Discursul dlui deputat național Dr. Ștefan Cicio Pop cu prilejiul desbaterii asupra proiectului cvincvenalelor.

(Continuare)

Așa dară pe deoparte zice: Vrem să dăm imbold comunelor bisericesti, ca să aibă preoți de o cultură și o calificare mai superioară, iar de altă parte declară, că cu toate acestea nu pot înainta pe scara dotației decât preoții din comunele, cari au peste 800 de locuitori, deși și ceilalți au o calificare superioară. Fie-mi permis să vă fac aici cunoscută împrejurările, cari caracterizează mai cu seamă românimea, în primul rând pe greco-orientali, și apoi pe greco-catolici. O însemnată parte a poporului trăiește la munte. Trăiește resfirat. E câte-o astfel de comună, care are 300 de locuitori și preotul nu-i în stare să o străbată în trei zile. Impejurările au voit așa, ca Românii să trăim resfirați; noi nu ne-am prea putut îngrămădi în orașe și în sate mari; așadară pentru faptul acesta noi să rămânem despoiați de

elementele aceste, de a căror putere se cutremură tot, a pune frâu vaporilor și flăcărilor, a aservi văzduhul și a robi pământul — e o putere, care a rezervat-o Dumnezeu creaturii sale alese. Ce folos, că stăpânirea aceasta grandioasă lipsește pe Omul de alte calitative, cari îi sunt tot așa de prețioase, de mari. Când ne gândeam la figurile supte de muncă și galbene de foc, la fete fără pept și bărbați inmoșnegiți din vreme, la muțania aceea mare, care e stăpână preotindenea, la lipsa cântecului, a inspirației, idealului — ei, e frumoasă stăpânirea frate, — dar scumpă.

Oct. Priu.

Cugetări.

Unii oameni văd toate: lume, oameni — numai pe sine nu se văd. —

*

Sub decorurile celea mai strălucitoare, sub hainele de mătăsă celea mai scumpe și sub dantelele celea mai prețioase, de multe ori să află sufletul cel mai gol, noit și ordinar.

*

Numai acela să poate prețui pe sine, care știe să iubească. Prețul omului crește în proporție cu jertfele ce le aduce din dragoste curată.

avantajul de a avea preoți culti? Noi să fim despoiați, noi, cari toate tradițiunile noastre ni-le păstrăm și azi prin biserică? Nu e oare cea mai mare contradicție ce există aceea, care se află între motivare și acest pasagiu, pe care nu voți să-l omiteți că: într'adevăr, să-i indemnăm pe preoți să-și câștige o calificare superioară. Insa când e vorba ca să-și ocupe postul, cu toată pregătirea lor superioară totuși să nu primească leafă mai mare sau corăspunzătoare calificării lor. Oare nu e aceasta o astfel de contradicție, care obvine numai atunci, când omul voinde să facă ceva, pornește din principii false, după cum din principii false a pornit întreg proiectul acesta.

Căci, on. cameră, să luăm numai starea faptică a lucrurilor. Citez să afirm că — conform datelor noastre statistice — avem circa 2000 de astfel de parohii, în cari preoții nu au decât numai așa zisa calificare interioară. Faptul acesta își are o mulțime de cauze. Dacă aș sta să le enumăr, ar trebui să reproduc vechea anecdotă, când episcopul și-a întrebât credincioșii, că ce e cauza de ei nu trag clopotele când vine vlădica în sat, la ce credincioșii i-au răspuns: „Din o mulțime de cauze sfinte părinte, dintre cari cauza principală e că n'avem clopote“. Astfel dv., on. cameră, întrebați de ce n'avem preoți cu calificare mai înaltă. După cum am mai spus-o, înainte de toate comunele noastre sunt foarte mici și împrăștiate prin munți, unde zău preoții cu o calificare nu se prea trag, pentru că acolo de fapt ar trebui să poarte crucea de suferințe a vieții. Apoi conform canoanelor bisericii gr.-or. române preotul trebuie să se căsătorească, să înființeze familie. Acum întreb eu, oare un astfel de om cu o calificare superioară ar merge el să înființeze familie într'un sat așezat prin munții, de unde abia în depărtare de câteva zile de se mai află câte un orașel? Zău, cu greu ar putea face una ca asta, și chiar dacă ar simți în el aceea vocație de apostol, nu si-ar putea afla o astfel de soție, pre care să-o înduplece să-i fie tovarășă în suportarea acestui calvar. Dvoastră știți foarte bine, că cu cât o comună e mai departe de oraș, cu atât e mai restrâns ori cine numai la preot. Afară de aceea ori cine ajunge în comună, el nu trage decât numai la preotul: astfel la cine trag reprezentanții autorităților comitatense? La preotul satului. Apoi gândiți-vă numai la situația aceea grea — doar e preot și între dv. — în care la la noi ajunge foarte des preotul, anume, că se duce la patul bolnavului spre al împărtași, cu care ocaziune se molipsește, duce boala acasă și-și înființază întreagă familia. Acum să-l plătești pe omul acesta cu 400 cor? Oare atâta să fie tot cu cât statul să contribuie la ajutorarea acestor oameni? Întreb, on. cameră, oare dv. absolvați pe acest preot dela datorința lui de ași paște turma, de a fi adevărat părinte al poporului în orice relații și între orice împrejurări? Il absolvați dv. dela datorința da a fi un bonus pastor, qui animam suam dat pro ovibus suis, mercenarius autem et qui non est pastor, videt lupum venientem et dimittet oves et fugit?

(Va urma.)

Reviste.

Armata română pe teritor bulgar.

Vineri armata română a intrat în Siliștra, primită fiind cu mare entuziasm din partea locuitorilor români și musulmani de acolo. Aripa stângă a armatei a ajuns până aproape de linia Siliștra-Balcic. Detașamentele românești au intrat în orașele Rușciuc, Turtucaia, Dobrici și Balcic. Trupele bulgare nu opun nici o rezistență. Știrea, că o parte a trupelor românești ar fi luat direcțiunea spre Sofia este neadevărată. La trecerea Dunării trupele române au fost atacate în mai multe puncte de trupele bulgare. Artileria română a răspuns, și după un foc bine nutrit, care a ținut o jumătate de oră, trupele bulgare au arborat steagul alb.

S'au colportat prin jurnale vesti neadevurate privitoare la asasinarea țarului Ferdinand. Adevărul e, că opinia publică din Sofia e foarte revoltată și foarte deprimată în aceeaș vreme, pentru dezastrul, ce a ajuns-o. Se crede, că actualul rege se va retrage dela cârmă, lăsând tronul fiului său.

Pentru familiile celor rămași în luptă s'a pornit o vie mișcare, ce a aflat răsunet în toată țara. Profesorul Dr. C. Angelescu a declarat, că va întreține pe toți copiii lipsiți de mijloace în urma mobilizării părinților lor, ai țăranilor din comunele Monteorn, Stâlpu, Ioseni și Beciu. Dl Ion Balas din Ploesti, fost locotenent de infanterie, a cerut înscrierea ca simplu soldat în regimentul care va intra cel dintâi în foc. De asemenea Dsa lăsa întreaga sa avere, în sumă de câteva zeci de mii de lei pentru familiile soldaților-eroi, cari se vor distinge în regimentul din care va face parte.

Bulgaria pare a-și fi încheiat cariera publică pe un interval pe cel puțin 30 de ani. În loc să se împartă frățeste cu aliații ei și în loc să implinească pretenziunea justă și modestă a României, s'a incurcat într'un nou război, care a umilit-o cu totul. Telegramele ce soseau la început de pe câmpul de război erau așa de favorabile Bulgarilor, încât lumea a început încă de pe atunci să dubiteze în adevăratatea lor. Nizuința Bulgarilor era, să zădărnicească împreunarea trupelor sârbești cu celea grecești. Dar n'a

reușit, ci să pomenit ea însăși în cercul de fer al dușmanilor, necesitatea a cere intervenția Rusiei și a altor puteri mari, declarând că se va supune arbitriului *necondiționat*. Ostilitățile au încetat pentru un interval mai scurt, dar Sârbii și Grecii nu vreau să știe însă nimic de încheierea păcii, până când Bulgaria nu va da garanțele de ajuns, că nu-și va călca și de data asta cuvântul.

Diverse.

Din Arhidieceză. Preaven. Conzistor prin circulariul său din 9 Iuliu a. c. notifică numele preoților împărțiți cu evincenial pe sem. al 2-lea din an curent: 306 de inși au primit sume până la 400 cor. iară 214 inși până la 100 cor. Cu totul s'au împărțit 520 preoți.

Potopul de ape. Ploile torențiale ale săptămânilor trecute au adus după sine exundări așa de îngrozitoare, cum nu s'au mai pomenit încă în țara noastră. Desastrul anului trecut, care a lăsat în urmă atâta mizerie, nu se poate compara nici pe departe, cu catastrofa acestui an, care din nenorocire este aproape generală. Au eșit din matca lor: Murășul și Someșurile cu afluenții lor, Crișurile, Timișul, Tisa și Crasna, lăsând pe urma lor adevărate miserii și pustii. Știrile sunt uneori așa de îngrozitoare, încât se par de necrezut și totuși ele se confirmă pretutindeni.

În comitatul Mureș-Turda, comuna Hidvég și celea din jurul ei sunt cu totul înecate în apă, iar în Săcalul de câmpie grindina furtuna și revărsarea apelor au secerat la 90 de vieți omenești. Aceleași lucruri îngrozitoare se vestesc din ținuturile Tisei și ale Someșului sute de comune stau cu totul sub ape și aproape întreg hotarul este nămolit. Trenurile circulă cu mari întârzieri căci linia ferată e întreruptă în foarte multe locuri. Mina de sare „Stefania” din Uioara a fost cutropită de revărsarea Murășului, cauzând statului pagubă de milioane. Apa s'a revărsat și asupra părții de oraș numită Bosnia. Mina împreună cu partea aceasta de oraș sau cutropit, case întregi au dispărut și nu se știe clipa când întreg terenul se va surpa. Târnavele s'au revărsat și ele, mai ales Târnavă mică, a cărei revărsare a luat proporții așa de mari încât circulația către Sântmartin e întreruptă de aproape o săptămână.

Papa și împăratul german. Mühlberg, nuntial german din Prusia, a predat Sfinției Sale Pontificelui, epistola împăratului german, în care acesta mulțumește Sfinției Sale pentru călduroasele dorințe de bine, ce i-le-a adresat Pontificelui, din incidentul de 25 de ani de domnie al împăratului german. Sfinția Sa a conversat mult cu nuntialul din Prusia.

Concurse docentale. Până la 31 Iuliu a. c. se excrie concurs pentru stațiunile din Frata, Reditu, Jucul nobil, Segagea; Hopârta, Lopadea română, Habic și Săcalul de Câmpie.

Moștenitorul de tron în Bosnia. În luna Septemvrie, la serbările ce se vor aranja din incidentul deschiderii Muzeului, va participa și moștenitorul nostru de tron Francisc Ferdinand.

Călătoria împăratului Vilhelm la Ischl. Împăratul Vilhelm în ziua de 18 August va sosi la Ischl să felicite pe monarhul nostru din incidentul zilei nașterii. De aici Vilhelm va merge în Gmunden.

Pentru sfânta Casă de Loreto. În scopul pregătirii ornatelor bisericesti pentru vestitul sanctuar al Preacuratei Vergure din Loreto — Italia — au mai binevoit a contribui: N. N. din Posmuș 3 cor., colecta făcută de clericul abs. Vasile Cziplé în Biserica albă 26 cor. 30 f., colecta clericului Teodor Macrea în Budacul românesc 66 cor. 32 f., a clericului Vasile Pop dela credincioșii din Apa 69 cor. 68 f., Vasile Coșbuc preot în Parva 4 cor., Doamna Victoria Hosszu preoteasă în Milaș 15 cor., Doamna Susana Morariu preoteasă în Salva — pentru repausata Raveca Dumbrava 10 cor., Victor Horea curator primar în Mintiul Gherlei 5 cor., Bichiș Ion 2 cor., colecta preotului Mihailă Someșan din Iclodul mare 16 cor. 40 fil., colecta preotului-capelan Ioan Petringel dela credincioșii din Bistrița 145 cor. 20 fil., colecta preotului capelan Ioan Bârlea între credincioșii din Ieud 71 cor. 10 fil., colecta părintelui Petru Agrișan dela credincioșii din Bociu, cu ocaziunea săntirii unei răstigniri: 12 cor., colecta făcută de Doamna văduvă preoteasă Ana Pop din Domnin 26 cor. 90 fil., Vasile Moody preot și soția sa Aurelia — Cehalul român 2 cor., Vasile Bodea, servitor la casa orașului din Gherla 2 cor., colecta făcută de clericul Emil Dumitru în Runc 12 cor. 22 fil., Văd. preoteasă Rus din Tiaga 2 cor., Magdalena Boieriu din Gherla 1 cor., Susana Pop învățătoareasă în Sântiona 1 cor. 20 fil. Percepțiunea totală până acum face 2404 cor. 61 fil., la banca „Concordia” din Gherla, sunt depuse 2411 cor. 60 fil. — Gherla la 28 Iunie 1913. *Dr. Victor Bojor*, profesor de teologie.

Încetarea partidului republican. Vestitul curaj unguresc, teremtete, iar a avut o zi amară. Pe când era să ajungă la apogeu, și loialii cetățeni de pe Pustă jurau eternă credință sacuiului Nagy György, a venit guvernul, a votat o lege specială, ca agitațiile de natura republicană să poată fi și urmărite. Cum s'au schimbat deodată toate! Din mii de republicani, advocați, medici, proprietari, studenți — unul n'a mai rămas, nici de sământă. De abia s'au putut întruni vre-o patru, cari au hotărât disolvarea partidului. Comparați aceasta atitudine, acest curaj cu luptele, cu suferințele noastre! Comparații pe vitejii maghiari republicani și numai cu jertfele credinței și a iubirii de neam din Moftinul mic. Unde sunteți cei dela turnul de veghe, de nu vedeți pe bravi voștri compatrioți, cum știu să moară pentru — principii.

Prețuri reduse la restaurantele dela accelerate. Începând cu 1 August pe acceleratele din Austria se va reduce prețul de 4 coroane la 3 pentru amiazi, iar cina va costa 2 cor. 50 fil. Deocamdată reducerea se va face numai pe unele linii, și de va corespunde, prețurile se vor reduce pe toate liniile din Austria.

Amnestie. Consulul român din Buda-pesta notifică, că în urma ordinului regal Nr. 4644, cu ziua de 23 Iulie v. se dă amnestie tuturor refugiaților cari nu-și au făcut destul serviciul militar. Aceștia se pot reîntoarce până în 31 August n.

Pașa Essad la Viena. În 10 l. c. Pașa Essad a sosit la Viena și de aici va merge direct în Albania. Mai înainte de plecare înse va cerceta pe Ministrul de externe contele Berchtold, cu care va avea și consfătuire despre situația de azi.

Statuă bătrânului Soliman. Bătrânului Sultan Soliman i-se va ridica o statuă comemorativă la Sigetvár, unde a căzut alături de eroul Nicolae Zriyi. Desvălirea monumentului se va face în 7 Septemvrie, când poporul serbează cu mare pompă aniversarea luptei și a eroilor căzuți acolo.

Condamnat la moarte. Allegre, care comise atentatul împotriva regelui Alfonso din Spania, a fost judecat la moarte, deși după părerile medicilor, Allegre în momentul când a săvârșit atentatul era nebun. Judecătorii înse au fost de părerea, că el a premeditat omorul regelui.

Concurs. În urma hotărârii direcțiunii „Solidarității”, asoc. de institute financiare în Sibiu, prin care s'a decretat activarea unui

birou de informațiuni și comisuni, care să procure și să servească firmelor și particularilor informațiuni comerciale și să mijlocească afaceri de tot felul, prin aceasta se publică concurs pentru

ocuparea postului de funcționar al numitului birou.

Dela ceice ar dori să ocupe acest post se cere:

1. să fi absolvat vre-o școală comercială superioară, să aibă scrisoare frumoasă, și să cunoască în vorbire și scriere pe lângă limba română, limbele maghiară și germană;
2. să fi trecut respective să fie scutit de serviciul militar și să fie deplin sănătos și
3. să aibă oarecare practică de afaceri, fie de bancă, fie comerciale.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. un salariu anual — fără alte emolumente — de K 3000 plătit în rată lunară anticipativă și
2. o gratificație potrivită, ce se va stabili ulterior din venitul curat anual al întreprinderii.

Cererile pentru ocuparea acestui post au a se adresa până la 10 August a. c. biroului „Solidarității” în Sibiu (Nagyszeben). Postul este a se ocupa la 1 Septemvrie a. c.

Cel ales va fi îndatorat să facă practică de 2—3 luni la vre-o întreprindere similară din patrie sau din străinătate. Intrarea i-o va mijloci „Solidaritatea”. Scopul practicei este să se studieze întocmirea tehnică-administrativă a birourilor de informațiuni și comisuni și să se creeze legături cu firme și întreprinderi după trebuință. Cheltuielile de călătorie se restituiesc.

Dacă funcționarul ales ar părăsi postul din orice motiv și înainte de a fi introdus o altă persoană în administrarea și afacerile biroului în mod mulțumitor, acceptat de biroul „Solidarității”, va fi obligat a restitui salariul pe 1/2 an, în care scop — la ocuparea postului — va fi îndatorat a depune o garanție corăspunzătoare. Sibiu, la 1 Iulie 1913. *Biroul „Solidarității”.*

Cursuri pentru analfabeți. Cerculariul conzistorial Nr. XI—1913, constată cu multă plăcere, că unii preoți și învățători au obținut frumoase rezultate în cursurile, ce au ținut cu analfabeții.

Totodată invită Oficiile protopopești și parohiale să înainteze raporturi detaliate despre ținerea acestor cursuri și apelează la Cler, pentruca să se intereseze cu dragoste apostolică de ținerea acestor cursuri, prin cari se aduce un folos neprețuit de mare neamului și întăririi bisericii.

Inteligența rom. din Murăș-Uiora și jur invită la „Petrecerea de vară“ ce o va aranja Duminecă în 27 Iulie st. n. 1913 în „Hotelul erarial“.

Vânzare de bucate pentru sămănat. La moșiile erariale din Kisbér, Bábolna, Mezöhegyes și Fágăraș precum și la domeniul Coroanei din Gödöllő se vând bucate și alte produse agricole pentru sămănat în condițiile de mai jos.

Cererile pentru sămânțe se fac de dreptul către direcțiunile moșiilor amintite. Vânzarea se face cu bani gată, iar prețurile se stabilesc astfel, că la moșiile din Kisbér, Bábolna, Mezöhegyes și Gödöllő, față de prețul de bursă, iar la Fágăraș față de prețul de piață, se scade în Kisbér 83 bani, în Bábolna 60 bani, în Gödöllő 30 bani și la Mezöhegyes 1 cor. de maza metrică, drept spese de transport. La prețul astfel stabilit, cu considerare la faptul, că se vinde numai sămânță binecernută, se mai adaugă câte cor. 2 la fiecare moșie.

Un econom poate cumpăra din unul și același fel de sămânțe de bucate până la 100 m. m. și până la 10 m. m. altfel de sămânțe. Cum produsele cumpărate nu se pot folosi decât numai la sămănat, cumpărătorii, la cerere, au să adeverească cu certificatul oficios al primăriei, că intradevăr au lipsă de sămânțe de sămănat. Transportul până la stațiunea cea mai apropiată de moșia vânzătoare, îl face aceasta pe nimic, iar cheltuelile căii ferate le suportă cumpărătorul. Prenotări pentru sămânțe de toamnă se fac la direcțiunile amintite, până la 1 Octomvrie a. c., iar pentru cele de primăvară până la sfârșitul lui Decemvrie 1913 cu adausul, că sămânțele se predau cumpărătorilor în răstimpul până la sămănatul de toamnă și respective de primăvară din anul viitor. De fiecare m. m. se depune un vadiu de 1 cor., care la transportare, se socotește în prețul de cumpărare.

Cei cu durere către țaranul muncitor, sunt rugați a aduce la cunoștința obștească această publicație. Sibiu, 27 Iunie 1913. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“. Pant. Lucaș, președinte. Vic. Torășianu, secretar.

Convocare. Reuniunea învățătorilor români gr.-cat. din jurul Gherlei își va ține adunarea sa generală anuală în Magyarlăpos —Lăpușul unguresc la 2 August (ziua S. profet Elie) a. c. în localitatea școlii centrale gr.-cat.

Erată. În numărul ultim (68) la Diverse, coloana a doua dedesupt, cuvântul „Petrecere“ se referă la știrea primă de pe coloana a treia.

Necrolog. *Elvira Dr. Pop n. Făgărașan* a lucetat din viață în 12 l. c. în etate de 40 ani și în al 22-lea an al fericitei sale căsătorii.

Odihnească în pace!

Tipicul anului 1913.

— de Septimiu Popa. —

Luna lui IULIE.

7. Dumineca V după Rusale. — Sfinții Toma și Acaciu și sf. Kyriaky — Vers 4 Ev. Inv. V.

Sâmbătă seara La Dne strigat-am punem 4 din Octoich a versului dela rând, apoi 3 din Mineiu dela „mai mulți cuvioși“ și apoi iar 3 din Mineiu dela mai mulți cuvioși — cu Mărire și acum din Octoich. Stichovna din Octoich.

La Mănecat din Octoich după sistemul Duminecii trecute, cu catavasiile „Deschide-voiu“ — punând înse după c. 3 condacul și icosul sf. Toma și Acaciu și sedelna sf. Martire Kyriaki (dela o martiră).

La liturghie Ap. Rom. 10, 1. Ev. Mat. 8, 28 — „mergând Isus în laturea Gergezenilor.

Duminecă seara la Dne strigat-am 3 din Octoich a versului și 3 din Mineiu dela „un martir“ cu Mărire și acum de acolo. Celelalte din Octoich.

14. Dumineca sfinților părinți dela 6 Sinoade. Vers 5 Ev. Inv. 6.

Sâmbătă seara la Dne strigatam punem din Octoich 4 iar din Mineiu 6 a sfinților părinți, caută la luna Octomvrie după 11: Onoratele adunări — Scriptura legii, Pe treimea — Destul era — Haina lui Hs. — Pe Macedonenii. Mărire din Mineiu: Pe trimbițele — Și acum din Octoich: „In marea“. După Văhod și Prochimen citim parimiile. Stichovna din Octoich cu Mărire, Și acum din Mineiu. Troparul versului — și al sf. păr. Preamărit ești.

Duminecă dimineața Mănecatul din Octoich, cu catavasiile „Deschide-voiu“ — punând după c. 3 condacul și icosul versului, Mărire și acum: sedelna dela 11 Oct. Luminători — iar după c. 6 citim condacul și Icosul din Mineiu: Fiul cel din Tatăl — etc. — Luminătoarea o cântăm întâi din Octoich VI apoi Mărire — din Mineiu: Părinților — Și acum din Mineiu: Pentru rugăciunile. — La laude punem 5 din Octoich: „Doamne sigilat fiind — Doamne incuietoriile — Doamne muierile — Doamne precum ai ieșit — Doamne împărate — apoi 3 din Mineiu: Toată știința etc. — Mărire iar o cântăm din Mineiu — Și acum: Preabinecuvântată. După Doxologie în loc de Inviat-ai din mormânt zicem Stichira VI a Evangheliiei Inv.

La liturghie. La fericiri Mărire și acum vers 8: „Al maicii fiul“ vezi la Mineiu, a Născ. c. 6. — Apostol: Tit 3, 8, Ev. Mat. 5, 14 „Voi sunteți lumina“.

Duminecă seara facem inserat fără Văhod, punând 3 din Octoich a versului și 3 din Mineiu dela mai mulți Martiri cu Mărire și acum de acolo. — Stichovna și celelalte din Octoich.

20 Sâmbătă. Sf. Profet Ilie Tesviteanul. Intreg serviciul de Vineri seara și Sâmbătă dimineața se face din Mineiu. Se observă că Polieleul nu are Psalmi aleși, ci după cântarea Polieleului zicem după obicei Mărire — Mărire ție treime — Și acum: Bucură-te. — După ce la mănecat nu este scrisă Evanghelia nici în Evangelistar nici în Mineiu, după părerea mea e a se ceta Evanghelia zilii: Cel ce iubește pe tată (Sâmbătă a 7-a)

21 Dumineca 7-a după Rusale și sf. Ioan și Simeon. Vers 6 Ev. Inv. 7.

Sâmbătă seara din Octoich toate, punând din Mineiu numai 3 dela „cuvioși“ Mărire și acum din Octoich asemenea celelalte toate. — La mănecat din Octoich, cu catavasiile „Deschidevoiu“ punând după c. 3 condacul și Icosul din Mineiu și Sedelna dela „cuvioși“. — La liturghie Ap. Rom. 15, 1 Ev. Math. 9, 27: trecând Is. au mers.

Duminecă seara din Octoich, punând la Doamne strigat-am 3 din Mineiu dela o curioasă muieră cu Mărire și acum tot de acolo, iar celelalte din Octoich, fără să facem văhod.

28. Dumineca a 8-a după Rusale, Sf. Apostoli Prohor și Nicanov, Timon și Parmeaa. Vers 7, Ev. Inv. 8.

Sâmbătă seara și Duminecă dimineața serviciul din Octoich, punând din Minei cele dela „mai mulți apostoli“ după sistemul Duminecii trecute. La liturghie Ap. I Cor. 1, 10. Ev. Math. 14, 14. — „văzut-a Is. popor mult“.

Duminecă seara la Doamne strigat-am punem 3 din Mineiu dela un martir și 3 din Mineiu dela o martiră cu Mărire și acum tot de acolo. Stichovna din Octoich și celelalte.

Partea Literară.

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culti.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMILTATAR.

(Continuare).

Prin anii șeptezeci ai veacului trecut principele englez Arthur a cercetat New-Yorul. Consulul englez în onoarea principelui a aranjat un bal stălucit. Cu toate democrația Americanelor, femeile de elită se îngrijau cu mare zor să câștige dela femeia consulului bilet de intrare și respective invitate.

Intre cei-ce au primit invitare a fost și generalul Sherman, ca mare demnitar militar ce era. Generalul își duce cu sine și fata. Jocul, care a deschis balul a fost valzerul. Principele regal se închină înaintea domnișoarei Sherman și o cere la joc. Fata se uită la principe și apoi zice cu liniște aristocratică: „Legile morale ale religiei catolice mă oprește se dansez valzerul.“ Năcâz și surprindere generală. Principelui Arthur însă i-a plăcut răspunsul. Nu a părăsit pre dsoara Sherman, din contră s'a abținut și el dela joc și a conversat cu fata generalului. Când după aceea a urmat un joc mai onest principele nu a mai fost corfat.

Dupăce s'a întors acasă principele Arthur a scris o epistolă lui Sherman trimițând do-odată și un cadou foarte prețios. „Acesta îl trimite aceluia dame, pe care o prețuiesc și stimez mai mult dintre femeile din America, Domnișoara de care vorbim s'a măritat în

1874, a felicitat-o din acest prilej însuș Piu al IX. După parerea mea modestă, fata generalului s'a purtat ca o fată cu foarte mare cultură adevărată.

Peste tot, dansul nu e lucrul așa de nevinovat precum se obicinuesc oamenii al socoti. Sub masca petrecerii se ascund cu totul alte gânduri.

Unii cari dau mult pe dans vor zice, că eu îi suspitionez. Nici prin minte nu-mi trece să bănuiesc pe cineva, vreau numai să spun, că dacă jocul e un lucru atât de inocent, dacă dansatorii nu caută în joc altceva decât mișcările ritmice ale trupului, să-și arete aceasta nevinovăție în mod palpabil, prin aceea, că atât femeile, cât și bărbații joacă separat. Dacă se invoiește la aceasta, va crede toată lumea dimpreună cu mine, că ei nimic nu caută în joc, decât numai plăcerea ce le-o procură mișcarea ritmică a a trupului la sunetul muzicii.

Numai cât eu așa cred, că mai bine ar abzice de dans, atât bărbații cât și femeile, decât să-mi primească sfatul. — Joc separat pentru bărbați, separat pentru femei — asta de loc nu-i interesant. Și oare nu-i adevărat? Să fim numai sinceri! Punctul de atracțiune la joc, atât pentru bărbați, cât și pentru femei îl constituie împrejurarea aceea, că atât bărbații, cât și femeile pot fi la olaltă, aproape unul de celalalt și prin aceasta tot lucrul devine suspect.

Eram cleric în seminar când a trebuit să merg într'un claustru de călugărițe să ajut la s. liturgie. Intrând în claustru am fost martor unei scene foarte nostime. O călugăriță serioasă s'a pornit la joc singură prin coridorul mănăstirii, într'adevăr să veda pe toată fața ei o bucurie copilărească. Văzându-mă s'a genat foarte, crezând că eu de sigur m'am scandalizat de ce am văzut.

Precând de fapt s'a înșelat, nici prin minte nu mi-a trecut așa ceva. Din contra tot lucrul m'a impresionat plăcut și am avut parte de o priveliște foarte drăguță, privind adevărat jocul acesta ca o manifestare a sănătății trupesti și a liniștei conștiinței. Sfinții dela cei dintâi până la cel din urmă, toți au fost oameni veseli; seninătatea și curătenia conștiinței le făcea aceasta voie. Un om stricat e imposibil să se apuce de joc atunci, când crede că nu-l vede nimenea. Călugărița aceasta n'a arătat altceva prin jocul ei, decât că se simte foarte bine în claustru.

Dacă s'ar prezenta în chipul acesta fiecare joc, nimenea nu ar avea de excepționat. Nici atunci nu e năcaz mare, când o fată în dorul cel mare de joc, ia pe altă fată, sau în lipsa acestui soț, iea mătura și cu aceea pornește la joc. Asemenea nu e periculos ca rudenile mai de aproape se joace înaintea parinților. Însă petrecerile publice, așa numitele baluri, se prezintă cu totul altcum. Notez că am scris lucrarea aceasta pentru tinerimea cultă, căci dacă ar fi vorbă despre petrecerile poporului de prin crișme, ar trebui să scriu cu totul altcum. Astfel de petreceri, adeseori sunt zilele de îngropațiune ale nevinovăției. Ar trebui, ca fiecare preot cel puțin de zece ori într'un an să spună de pe amvon, că fata de omenie merge la joc numai în societatea mamei sale.

Dar și balul claselor culte ne prezintă multe lucruri curioase. Cel dintâi, ce-i vine omului în minte, e stricarea ordinii firești. Noaptea adevărată e timpul odihnei, al recreerii,

cei cari merg la bal însă fac din noaptea zi. Și fiindcă nici nu e bal acela, care nu ține până dimineața de aceea veghiază toată noaptea. Faptul acesta singur apasă cu greutate de plumb asupra generației anemice și debile de azi. Al doilea lucru la care de regulă nu se cugetă tinerii, e munca grea fizică. Cu deosebire fetele, putem zice, că într'o luvă de zile nu îndeplinesc atâtea lucru corporal, ca într'o singură noapte de petrecere. Dacă am socoti pașii căți i-a făcut, de bunăseamă ar fi putut ajunge în al 7-lea hotar. Și fiindcă fetele, țin ca ceva lucru rușinos, ca în decursul unui joc să vândă petringei, de aceea nu-și permit nici pauză. Rezultatul acestei încordări e oboseală totală fizică, care se poate socoti și de un morb mai mic. Dar într'adevăr e boală și încă boală de nervi, care provine din forțarea cea mare și din veghiere. Dacă munca fizică, ce se săvârșește la o petrecere s'ar împărți pe 8—10 zile, ar influența încă favorabil asupra organismului, dar așa că să face deodată, obosește organismul, precum mănecarea prea multă stomacul. Cu toate că, ce des putem auzi laudă, mi-am petrecut admirabil, inchipueți am fost angajată pentru fiecare joc!

Intr'adevăr curios lucru mai poate fi și balul. Dacă cineva ar întreba pe un jucător, că pentru cât va sări 10 ore în continuu? de sigur, că i-ar răspunde că nici pentru cât, căci nu e nebun să se apuce de așa lucru. La bal toată munca aceasta colosală o împlinesc conștientos, curat din petrecere.

Al treia lucru ce trebuie să-l excepționeze ori-ce prietin al igienii e aerul din sala de dans. Unde sunt adunați oameni mulți, acolo se produce și mult acid carbonic, plumănilor celor cari joacă, eshalează mai mult acid carbonic ca de obicei. Cu deosebire cătră dimineața, aerul din sală e foarte corupt și aerul acesta îl trag dansatorii în plumănilor ce nu funcționează regulat.

E cauza la foarte multe morhuri, chiar și între împrejurări normale, schimbarea repentină a temperaturii, ieșirea din căldură la răceală. De regulă de aci urmează aprinderile de plumăni și alte boale. Ce primejdie îndoită e pentru trupul încălzit de beutură și de dansul infocat, odihnirea la aer rece, care primejdie se potentează prin înghețată, cafee de pe ghiată și alte beuturi reci. Mulți s'au depărtat din salele de bal cu germenii boalei de piept, a tuberculozei și ai altor boale. Câte vieți tinere nu s'au stâns pentru astfel de lucruri. Dacă ar ști vorbi mormintele, ar aduce foarte grele acuze acestor petreceri. Mai adauge, că trebuie să mergi acasă în noaptea rece, fiind încălzit și asudat.

S'a întâmplat chiar în anul prim al păstoririi mele, că am fost chemat să mărturisesc o fată de 17 ani. Cum de s'a stâns așa curând? Carnevalul ne-ar ști spune. Apoi cred, că fata aceasta a plătit cam scump balul. Dar de câteori nu se repețește cazul acesta într'un singur carneval! Apoi chiar să admitem, că sfârșitul nu e totdeauna așa de tragic, rămâne totuși adevărat, că medicii au foarte mult lucru, până pot să repareze sănătatea sdruncinată.

(Va urma)

Raport

despre activitatea societății de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaj, pe anul societar 1912/13.

(Continuare).

Pentru cultivarea membrilor săi societatea dispune de o bibliotecă bogată, a cărei stare cu sfârșitul anului trecut a fost de 2230 opuri în 2760 volume.

De atunci până acnm biblioteca s'a îmbogățit:

A) prin donațiuni:

a) Donațiunea Academiei:

1. Analele Academiei române 7 volume.

2. Despre istoria armatei române — Crăinicean 1 vol.

3. Istoricul luptei pentru drept în ținutul Câmpulungului Moldovenesc — Ștefanelli.

4. Numismatica română — M. Sutz.

5. Cercetările hidro-biologice în România — Antipa.

6. Două concepțiuni istorice — Nicolae Iorga.

7. Boală și leacuri la oameni, vite și paseri — Pamfile.

8. Incercare de istorie română până la 1382 — Dr. A. Bunea.

9. More și chiuituri din Bucovina — Marian.

10. Sărbătorile de vară la Români — Pamfile.

11. Căntece de țară — Pamfile.

12. Bibliografie română veche — Bihodoc, 2 fascicole.

13. Stăpânii Țării Oltului — Dr. Aug. Bunea.

b) Donațiunea Asociațiunii:

14. Din carnetul unui dascăl — I. Mateiu.

15. Studii și Articole — G. Barițiu.

16. Posta, telegraful, telefonul — Todica.

17. Regule ortografice — Academia rom.

18. O seamă de cuvinte — O. Goga.

19. Floarea soarelui — Șt. Cacoveanu.

20. Poezii — O. Goga.

21. Fabule alese — Țichindeal-Donici-Asachi.

22. Cooperativele sătești — I. Eneșcu.

23. Din putere proprie — N. Petrea-Petrescu.

24. Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna — Dr. Lupaș.

25. Insemnările unui trecător — O. Goga.

26. Leonard și Gertruda — Borgovan.

27. Din isprăvile lui Păcală — P. Dulfu.

28. Vieța unei mame credincioase — Dr. Lupaș. Și încă vre-o câteva broșurele din biblioteca Asociațiunii, cari însă aflându-se în biblioteca noastră dintr'alți ani, au fost licate între membri în favorul societății.

c) Donațiunea despărțământului Blaj al Asociațiunii.

29. Serbările dela Blaj.

d) Donațiunea bibliotecii gimnaziale:

30. Istoria bisericii române unite cu Roma — Grama.

31. Istoria universală a bisericii — Grama.

Va urma.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

In editura Librăriei naționale S. Bornemisa din Orăștie: *Noua lege militară* (Extras din lege și tălcuirea ei. Cine are drept a scăpa de miliție? Cine a servi mai puțin timp?) de Alexiu Hamat sublocotenent.

E o carte folositoare pentru toți, pe cari legea nouă militară îi privește deaproape. La călcăiul cărții mai sunt și diferite modele și rugări pentru cei cari recurg după vre-un favor. Costă 2 cor. trimisă franco.

In editura tip. *Ramuri* din Craiova a apărut: *Călător de Ionescu-Șișești*, cuprinzând un mănunchiu de schițe dintr'o călătorie făcută de autor în Germania și Franța. Minunatele descrieri sunt însoțite de o mulțime de ilustrații, cari reprezintă punctele mai însemnate din acest drum. Vom reveni.

Critica unei lecții de Valer Seni profesor în Năsăud. E o folositoare broșură pentru toțio amenii de școală, cari doresc a cunoaște cum trebuie tratată metodic o lecție în școală. Broșura e o reproducere din „Foia școlastică” și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj, cu 60 fil.

In editura tipografiei *Ramuri* din Craiova au apărut două cărți de o aleasă

execuție tehnică și conțin versuri la diferite ocaziuni și despre lucruri dragi copiilor. Versurile sunt în mare parte introduse de ilustrații corespuzătoare

Titlul cărților: *Elena Farago:*

Copiilor . . . costă 1.25 cor.

Pentru copii . . . „ 1— ”

Se pot comanda și la Librăria Seminarială din Bălázsfalva—Blaj.

Înștiințare. Din monumentală operă „*Dacia preistorică*” (un volum în 80 mare cu 1152 pagini și numeroase ilustrații) de regretatul *Nicolae Densușianu*, cu o prefață de d-l *Dr. G. I. Istrati*, se află spre vânzare un număr de exemplare în depozitul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. *Prețul unui exemplar* trimis franco, este de 30 (treizeci) coroane. Cei-ce doresc să-și procure această lucrare monumentală, al cărei venit, după acoperirea cheltuielilor de tipar, va cădea în beneficiul „Asociațiunii”, să binevoiască a se adresa Oficiului de casă al „Asociațiunii” (Sibiu, Str. Șaguna, Nr. 6).

Sibiu, 1 Iunie n. 1913.

Biroul „Asociațiunii”.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

A viz.

Licitația minuendă pentru edificarea biserici gr.-cat. din Chiraleș (Kerlés) publicată în Nr. 68 al „Unirii” pe termenul de 20 Iuliu a. c. com. Szolnok-Doboca, din cauza neprevăzută să revoacă și să amână până pre timp mai prielnic.

Kerlés 1913 Iul. 12.

Alexandru Anca

paroh gr. cat.

(44) 1—1

Morar Ioan

curator

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

șesei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „*trei brazi*”

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonboane exceptional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: **Carol Schieszl** farmacist Blaj. (34) 19—22

Institut de asigurare ardelean

„**Transsylvania**”

— SIBIU —

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1912 . . . K. 5,456,645.67
 Capitale asigurate pe viață achitate . . . „ 5,458,889.48
 Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—
 / viață „ 11,740,710.—
 Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,603,400.—

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 50—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.